

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.

Negyedévre . . . 2 — —

Helyben házhöz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.

Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.

Negyedévre . . . 3 — —

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására vagy megőrzésére nem vállal felelősséget.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, május 17.

Minden csendes.

Nemcsak Olaszországban, hanem nálunk is így szól a stereotip rendőri és belügyminiszteri jelentés: minden csendes. A magyar agrár-szocializmus zsandár- és katona-szuronyokkal és néhol golyókkal is, lecsendesített. A kedélyek fönt is, alant is, úgylátszik normális nivóra szállottak alá . . . Talán nem lesz fölösleges dolog vissza pillantanunk keletkezésére, lefolyására, elfojtására és mindazon intézkedésekre, melyeket most, a kellő higadság birtokában, hibásoknak vagy helyeseknek ítél a gondolkodó elme.

Tagadhatatlan tény, hogy ezen veszedelmes tan nem a délibábos rónáinkon az alföldön, — hová a most lebukott szabadelvű csillag: Szelestey (Festetich) Andor, egy pár évvel előbb tanulmányozni lentjárt — született; úgy importálták be hozzánk a külföldről. De mivel tudvalevőleg az eszmék is olyanok, mint a növény-mag, mely csak létföltételeinek megfelelő talajban ébred életre és gyarapodik, úgy ezek is csak a nekik megfelelő helyen, a megbomlott társadalmi egyensúly hazájában, prosperálhatnak. Nálunk a társadalmi egyensúly felbomlott: a három tized év óta üzött ugynevezett liberális-merkantilis politika melegágyában, óriási fává nőtt a plutokrácia, melynek árnyékában a vallásosság, a közerkölcsök, a becsületes munka és az evvel járó megélhetés, mind-mind elsatnyultak, elcsenevészültek. Csoda-e hát, hogy a mi földművelő mun-

kás-osztályunk, mely becsületes munkája után immár meg nem élhetett, nemcsak, de a végrehajtó és az uzsorások gondtelt feje alól még a vánkost is kihúzták, — az ide becsempészett ál-messiást, melyeknek gonosz és furfangos szülői az izgatók, vagyonszűrést, földet, szabadságot és mindenféle boldogságot bőven ígértek — tárt karokkal fogadta?

Az ál-messiás első sirásárákissé megijedte a kormány. Szelestey Andort küldötte le a bölcsőjéhez, kinek ajánlatára néhány keresztapját hüvösre tették a csecsemőnek, aztán ismét maradt minden a régi. A szabadelvű politika zászlója fönnen lobogott; hordozói szeltemben hoszszában taposták az agrár-érdekeket, mikkel kiesett a kenyér a földművelő munkásosztály kezéből. Egyrésze futott, mint a méh a virág után — Amerikába; a másik rész — a legszegényebb, melynek anyija se volt, hogy kivándorolhatott volna — itthon maradt és lett belőle véres száju szocialista. Szíttá magába legtöbbnyire egy kis »magyar keserű«-vel Várkonyi és az ő vitéz pajtásainak bődítő és végképpen is megbolondító szocialis-méreg csappjait.

Ha a szabadelvű kormány politikai-irányt változtatni nem tudott; az agrár-érdekeket gyámolítani és ezáltal a földművelő munkásnép kezébe a kenyeret vissza adni nem volt lelke, legalább annyit megtehetett volna, hogy Várkonyit és az ő társait megakadályozta volna abban, hogy a kenyérharcában már úgy is eléggé megvadult munkásnépet ne izgatta volna.

Ha a szabadelvű kormány hatalmi mámorában korán észrevette volna a szocialis üzemeket, miket Várkonyi és az ő bandája garázdálkodásával üzött és a törvényt megsérteni nem akarta volna, mibe került volna óriási többségével és korlátlan hatalmával megakadályozni ezt a féktelen izgatást?! Aludtak a kapitálumban; hiába lármáztak a ludak! . . .

Ez volt az első és talán a legnagyobb hiba.

A második hibát a földbirtokos-osztály követte el.

Nagybirtokosaink, téli kedvteléseik között eleinte észrevenni se látszottak a szocializmusnak itt-ott kigyuladó lángját. És mivel a végletek találkozni szoktak, utóbb meg midőn a lángok már magasra csapkodtak, igenis megijedtek és az összeiratkozott csöcselüket hadviselő-félnék tekintették. Mit a ravasz kolompok észrevén, annál inkább rázták a kongót és itták a tudvalevőleg mindig rossz tanácsot adó „magyar keserű«-t.

Ha kezdetben mikor a községekben holmi kétes ekzsztenciák, legtöbbnyire holmi korhely, dologtalan mesteremberek a népet harmincz krajczárok lefizetése mellett, irogatták: utasítottak volna a fakirok mély álmát alvó szolgabírókat, hogy a dologtalan, korhely apostolokat megvasaltassák és bekisértessek és ha azok ezt megtették volna, sok bajt elkerülhettünk volna.

A harmadik hibát kétségkívül a közigazgatási hatóságok követték el az által, hogy a szocializmus kicsapongásait önszántukból és kötelességük szerint, mind-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az ördög mátkája.

Népszínmű 3 felvonásban, írta: Géczy István.

A holdapi premiért óhajtom egy-két szóval ismertetni s magával a darabmal bővebben foglalkozni, megelőzve egy nappal az újdonság színehozatalát.

Géczy István legutóbb előadott népszínműve első előadást a Népszínházban ért 1897. évi november hava elején. S azóta is sokszor színre került, bár nem olyan hatással, mint a Gyimesi vadvirág, de mindig őszinte sikerrel.

Mert hiszen ebben a népszínműben is, minden fogyatkozása mellett, erős impresszió, kitűnő nyelv, eleven dialogusok és sok jó epizód azok, a melyek színpadon feltétlenül megcsinálják a sikert, a nézők lelkében a hangulatot és egészszében a tökéletes illuzióját.

Olvasva is erősen hat, mert csupa drámai momentum az egész darab; az a három epizód alak, akik a derűs jeleneteket csinálják, megakasztva ezzel a cselekményt, de megpihentetve a komor képekben kifáradt nézőt, csak átmeneti hófolyással bírnak ebben a néprágédiában.

Hogy mi a főhídja a darabnak, arra nagyon egyszerű a felelet. Egyetlen egy alakja van csak, a melyik drámailag öntudatos. Igaz, hogy azután ez sem következetes, hanem ráczáfol önmagára.

A másik hibája a darabnak az, hogy erősen dominál benne az a bizonyos kaptafa, a melynek pedig nem szabadna dominálnia. A Gyimesi vadvirág erős reflexióit érezzük nagyon sokhelyütt; mentsége csak egy lehet a szerzőnek; az, hogy nagyon hatása alatt áll még az első termék fényes sikerének.

Hanem egyébként rányomta erre a darabra is az egyéniség bélyegét és megadta neki a savát-borsát úgy, a mint azt egy rutinos színész szerepével tenni szokta, — megcsinálván a rosszat is jónak.

A darab meséje röviden ennyi:

Botár Márton (Szentgyörgyi), egy toroczkói módos kovácsmester nagy dologra szánja magát; legény fia *Andor* (Kassay) és eladó leánya *Baricza* (Turchányi O.) daczára fiatal asszonyt hoz házába, hogy megédesítse özvegyi napjait. A kései boldogság helyett azonban bajt és romlást teremt tulajdon háznépe között, mert a fiatal asszony, a ki mindenre, csak a szívére nem hallgatott, mikor *Botár* felesége lett, oltahatatlán, erős szerelemre lobban tulajdon mostoha fiáért, *Andor*-ért. A fiatal legényt is behálózza a fiatal asszony csábos gerjedelme és csakhamar megértik egymást. A bukásig még ugyan nem jutottak, mert lelkükben ott vívódik a kötelesség, meg a becsületérzés a vak szenvedélylyel, azonban mindjobban urrá lesz fölöttük a tilos, bűnös, édes vágyakozás.

Éppen karácsony estéjét üli a háznépe, s míg a gazda és cselédi a karácsonyfával és az ajándékok elrendezésével vesződnék, a sze-

relmesek megegyeznek, hogy este, míg a háznép és a gazda szomszédolni mennek, felhasználják az időt és találkozni fognak.

Megegyezésüknek föltanuja azonban a fiatal asszony néneje *Judit*, a ki minden rutinsága és rossz híre mellett is — hisz őt hívják boszorkánynak és az ördög mátkájának — tiszta szívű, becsületes, erős lelkű leány. Szereti *Andort*, de szereti hugát is és elhatározza, hogy közéjük áll, s bármi áron is, de megakadályozza a szörnyű bűnt, a házasságtörést.

Igy is tesz.

A betlehemesek és ezekkel együtt a szomszédok is betekintenek egy adjon-Isten-re, no meg azért, hogy azután a gazdát háznépestül szomszéd-látni vigyék. El is viszik. *Anna* azonban betegséget színel és honn marad; mert egyedül, egészen egyedül akar maradni, hát az őrizetére hátra hagyott *Sára* asszonyt (*Aldor* J.) is elküldi és repeső szívvél várja szerelmesét.

E helyett azonban *Judit* toppan be és kétségbe esett vitát kezd elvakult hugával. Józan szava süket fülekre talal. Igy azután a belépő legényhez, *Andor*hoz fordul és annak beszél a szívére; még pedig sikerrel. A romlatlan szívű legényben felébred a borzalom és visszariad a rút lépéstől.

Minden kockán forog azonban, mivel a rosszat sejtő és *Andor* hazasonta miatt gyanura kapott *Botár* hazasiét. Egyedül *Judit* lélekjelenlétén és önfeláldozásán mulik, hogy őt

járt kezdetben elfojtani nem iparkodtak. Az a drasztikus szer, mit utóbb a katonaság által kellett alkalmaznia, minden valószínűség szerint, elmaradhatott volna. A közigazgatási hatóságnak tudni, ismerni kell a népnek minden vágyát, törekvését, mint az orvosnak a beteg érverését. (Állami közigazgatás mikor jön el a te országod?)

Midőn már a szociálizmus kulminációjának a pontjához érni kezdett és az elkábított nép a birtokos-osztály földjeinek azon dülőit kezdte kiszemelni, melyeket maga között kiosztani az az elrabolni készült, hogy a kormány erélyes rendszabályokhoz nyult: csendőroket és katonaságot küldött ki, azt nem hibának, hanem a helyzet parancsolta mulhatatlan kötelességének tudja be minden okosan gondolkodó elme.

Az »ultimaráció« már nem lehetett más, mint erőhatalommal elfojtani a már-már parasztlázadás jellegét öltenikészülő mozgalmat.

De a falvakra kivezényelt katonaság működtetését nem tarthatjuk egészen helyesnek. Véleményünk szerint gyorsabb eljárás lett volna szükséges. A katonaság hetekig vesztegelt tétlenül a helyett, hogy a munkáját: az összeirt csöcselék kitérítését, visszaesküdtetését, esetleg az ellenszegülők megbüntetését, gyors egymásutánban végrehajtotta volna. Valóban a tragikumot csak egy paraszthajszal választotta el a — komikumtól. Mókának tűnt föl, midőn a szegény bakák unalmokban ott manővroztak a homokbuczkákon, a »szociálisták« meg otthon — röhögtek.

Most fönt is, lent is minden csendes. Használjuk föl az alkalmat ennek a gyálázatos betegségnek a gyógyítására. De szemelőtt tartjuk, hogy ez nálunk első sorban kenyérharcz, tehát — kenyere legyen a munkás osztálynak!

K—y.

találja együtt *Andorral Anna* helyett. S így azután haragja *Judit* ellen fordul és követeli fiától, hogy most már azután asszonnyá tegye *Juditot* (akit pedig *Andor* gyűlölt és megvet) és vegye feleségül, hogy megmentse a ház jó hírét.

Az első felvonás tehát tökéletes drámai ekszpozíciót nyújt. Kitérő epizódja a *Botár Bariczának* és a szegletes, félénk de annál szerelmesebb *Miklós* (Rózsahegy) kovácslegénynek poetikus szerelmeskedése; nemkülönben a *Hírös-Firtos Están* (Vendrey) góbé székely és erősen rokkant Don Juan-nak *Judit* iránt támadt nőhódítási szándékai.

Ugy látszik azonban a második felvonás és a harmadik már nem volt annyira fontos dolog a szerző előtt, mert bizony sommásan végez velük.

Igy a második felvonásban *Andor* megdöbben a dolgot és bár három hónapon át huzta-halasztotta a kényszerű esküvőt *Judittal* most arra a jelenetre, hogy a falu népe megakarja csufolni a még mindig pártában járó menyasszonyt, hirtelen tudatára ébred *Judit* nemes szívének és védelmébe veszi őt s felajánlja neki szívének. Ez különben csúcspontja a darebnek és szcenikai hatásban elsőrendű dolog.

Ez azonkívül a sorsfordulati pont is, mert a még mindig szerelmes asszony itt bűnhődik a legjobban. Sorsa eldőlt.

De az erős drámai hatás mellett megint ott van a két bohó fiatal szerelmes — és *Miklós* holmi bűbájós hókuszpókuszoktól nekibátorodva kitarja szívének *Baricza* előtt. Fényes sikerrel pedig. Nem így *Firtos*, a ki rutul megjárja tulajdon bájtáival.

Az ó-budai képviselőválasztás.

Ma reggel 8 órakor kezdődött meg az ó-budai választás. A Vészi-párt a Flórián-téren gyülekezett s onnan vonult a Korona-vendéglőhöz, a szavazás színhelyéhez. A Vészi-pártiak zöld tolalt viseltek a kalapjuk mellett. Az Ország-párt a Fő-téren gyűlt össze; a pártbeliek vörös toltat hordtak. A szavazatszedő-bizottság a Korona-vendéglő nagytermében fogadta a szavazókat. A választás elnöke: *Végh János* kir. tanácsos; a szavazatszedő küldöttség tagjai; id. *Halász Cyula* helyettes elnök, *Gulányi Adolf* és *Rotsenhardt János* dr. jegyzők. A rendőrség a választás helyiségét kordonnal vonta körül. A két párt szétválasztása czéljából deszkafalat állítottak a Korona-vendéglő melletti utca közepére. A rendőrség igen nagy számmal vonult ki *Czajlik* Alajos rendőrtanácsos vezetésével, mellette *Marinovits Jenő* dr. fogalmazó és *Zecher* felügyelő és más tisztviselő segédkezésével.

Végh János elnök reggel 8 órakor megnyitotta a választási aktust s jelentette, hogy az elnökséghez két jelöltet ajánlottak: *Ország Sándor* dr. nyugalmazott miniszteri tanácsost kormánypárti programmal és *Vészi József* lapszerkesztőt, pártönkivüli programmal. Az elnök félórai határidőt tűzött ki abból a czélból, hogy esetleg más jelöltet is ajánlhassanak. A letelt félórai idő alatt tényleg három újabb jelöltet jelentettek be: *Ország Sándor iparost*, ifj. *Ország Sándor dr. tisztviselőt* és *Ország Sándor biztosítási ügynököt*. Minthogy mind a három ajánlás szabályszerűen történt, az elnök mind-egyiket érvényesnek jelentette ki s egyszersmind kinyilvánította, hogy a kormánypárt *hiatalos jelöltjéért csakis budavári Ország Sándor dr., nyugalmazott miniszteri tanácsos tekintendő.*

Reggel 9 órakor megkezdődött a szavazás; a választók tizenként mentek a terembe, még pedig — sorsolás után — a Vészi-párt kezdte a szavazást. Bizalmi férfiak voltak: a Vészi-párt részéről: *Pichler Győző* orsz. képvis. és *Stern József* dr., a budavári Ország Sándor-párt részéről: *Palotay Izsó* és *Kugler József*. A választás kezdetén nagyon lassan indult meg a szavazás, úgy, hogy 10 óráig alig adtak be többet 70 szavazatnál; délfelé élénkebb lett az érdeklődés. 1 óra tájban 270-en szavaztak még pedig olyan arányban, hogy az Ország-pártnak csekély javítása volt.

Délután már tömegesebben adták le szavazatukat a kormánypártiak. Négy órakor, midőn Ország Sándornak 387, míg Vésziének

A harmadik felvonás azután roppant rövid. A költői igazságszolgáltatás kemény bünhődést mér a fájdalmas, szerelmében amugy is összetört lelkű *Annára*. Végigszenvedi azt, hogy *Andort* és *Juditot* boldog hitvestársaknak látja, mindenütt szerelmet és megelégedést talál, csak a tulajdon szívében érez kínzó fájdalmat és gyöttrő kétségbeesést. Bevall mindent aggódo férjének, bevallja azt, hogy szeretett, de nem vétkezett, s miután arról nem tehet, hogy szeret, s még mindig *Andort* szereti, végez és leszámol. A megtört férj kétségbeesése, panasza, fájdalma megadja neki a kegyelemdőfést és ott keresi a büntetést és megnyugvást, a hol halálra lel, a vashámor kerekéi között.

Ezzel a kinos és bántó, disszonáns akkorddal megszűnik a darab.

És tudja a jó ég, oly nyomasztólag hat a lelkemre, mikor ilyen végzett agédia-féle epilógust látok.

Nem egészen tiszta a tragikum, nem egészen tiszta és éppen ezért nem is békit ki. Hiszen ha ez tiszta lenne, akkor az «Ördög mátkáját» mondanám a legjobb magyar népszínműnek.

Miután azonban ebbe bele kell nyugodnunk, hát annyi nézetem felőle, hogy kitérő alakjaival, zamatos erőteljes, drámai nyelvvel és egymást váltogató szép dalaival bizvást zajos sikert fog aratni; noha *Baricza* szerepe énekes szerep ám és így nem éppen *Turchányinak* való. A többi szerep kitérő kezében van. Ez, és a darab erős erkölcsi nivója keszkedik az osztatlan sikerről.

Legalább úgy hiszem. —i.

csak 137 szavazata volt, *Vészi József* vissza lépett. A szavavazást öt órakor fejezték be, amikor a választást vezető elnök kihirdette, hogy *Ország Sándor* dr. 700 szavazattal az ó-budai kerület képviselőjévé választatott.

Majláth püspök körlevele.

Majláth püspök egy körlevélben számolt be római utjáról, mely iratából teljesen meg lehet ismerni lelkületét és semmi kellemetlenségtől vissza nem riadó szívét, ha az egyházról van szó.

Papjaihoz intézte ezt a körlevelet, de oly remek és őszinte annak minden szava, hogy olvasóinknak szemelvényeket kívánunk adni belőle, hisz csak nem rég hurczolták meg a fiatal püspök nevét s ily féle támadást többször is fog kapni bizonyára híhűségéért. Annál szükségesebb tehát a lelkébe tekintenünk, hogy tudjuk, ki az akit támadtak és bizonyára támadni fognak:

Igy ír a többek közt:

»Mi leginkább megvigasztalt, ama boldogító tapasztalat volt, hogy szent Atyánk ismer minket. Fgyelmét elnem kerülte semmi, mi eddig történt papjaink magasabb törekvéseinek előmozdítására, hűveink keresztény szellemének növelésére; — de az sem, amit tettünk mi mindnyájan ő Szentségének megörvendezésére.

Szentséges Atyánk óhajának megfelelően, már most tudatom tisztelendő testvéreimmel, hogy július hó 18—22. napján Csik-Somlyón, augusztus 22—26. napján püspöki székelyemen papi szentgyakorlatok lesznek.

Megvallom kedveseim, hogy távozva a szent Atyától, mely alázattal leborultam Isten előtt és szívem mélyéből hálát adtam ama nagy és meg nem érdemelt kegyelemért: hogy a katolikus egyház kebelében születtem; mert minden, a mit a szent városban láttam és hallottam, megszilárdított régi hitemben, hogy ezen katolikus egyház valóban Jézus Krisztus egyedül üdvözítő családja, ennek egyedül van összeköttetése és folytatása — Isten mennyei országával, ezen egyház püspökei s papjai egyedül Jézus Krisztus tanításának és lelki hatalmának örökösei.

El ne szakadjunk a szent Atyától soha, mert ki tőle elszakad, elszakad az egyháztól, elszakad örök üdvöziségtől. Szívünk mélyéből adjunk hálát Istennek, hogy katolikus szülőktől származtunk, hogy Krisztus nagy családjának tagjai vagyunk és testvérei ama sok millió mártírnak és dicsőült szentnek; hogy atyánknak nevezhetjük Krisztus helytartóját, Szt. Péter törvényes utódját. — Ne vessük meg azokat, kik oly családhoz tartoznak, melyet nem Jézus Krisztus alapított, sajnáljuk őket és imádkozunk értük, hogy térjenek vissza Krisztus családjába, melytől elszakadtak szerencsétlen rászédett őseik, had legyen végre ismét egy akol és egy pásztor.

Gondoljunk arra, mit tesznek, mennyit áldoznak az egyház ellenei, hogy pokoli terveiket valósítsák! »A pénz a legjobb ágyu a pápai trónus összelövedezésére«, mondá egy szabadkőműves. Ime, erre való a pénzök, az egyházak és a katolikus államoknak tönkre tételére. Azért is áldoznak annyit, hogy gonosz ujságírókat kapjanak szolgálatokba, hogy vallástalan, erkölctelen könyveket szórhassanak a nép közé, hogy lázithassanak a jog és rend ellen.

Ha győzni akarunk, akkor szedjük össze minden erőnket, készek legyünk minden áldozatra, harcoljunk hősiessé, mint harcolnak elleneink élet-halálra. Nekik nincs veszteni valójuk, de mi végtelen sokat veszíthetünk vagy nyerhetünk.

A gabona-uzsora ellen.

— A földművelési miniszter körrendelete. —

Az összes lapok s ezek között mi is közöltük, hogy a megszorult szegény földműves népet, hogy csalják lépre azok a lelketlen pióczák, akik elárasztják a községeket s foglalót

adnak a jövő évi termésre, de potom áron lekötik ezzel a szegény gazda keserves fáradsámainak eredményét, a búzát.

A sok felszólalás úgy látszik, eljutott a földmivélsügyi miniszterhez is, aki a közigazgatási hatósághoz, gazdasági egyesületekhez, a következő körrendeletet intézte:

Némely vidéken oly ügynökök és helybeli ügyérkedők működnek, kik a kisebb gazdákat otthonukban keresik fel s azok tájékozatlanságát felhasználva, a termést gyakran olcsó áron előre megveszik, a megállapított vételár egy részét kifizetik s az előleg és a szállítandó termény értéke erejéig váltót vesznek, vagy a kisgazdával általa nem értett okiratot állíttatnak ki. Ezek az üzelmek igen sok keserűség okai, sőt nem ritka esetben egyes kisgazdák tönkretelődését is eredményezik.

Ezen visszaélések meggátlása céljából kívánatosnak tartom, hogy az egyesület a rendelkezésére álló eszközökkel az érdekkörébe tartozó gazdaközönség figyelmét e visszaélésekre hívja fel, világosítsa fel azt az ügyleteknél használt szokásos és ismert fogásokról s figyelmeztesse az érdekelteket arra, hogy ha a vételügylet az uzsora költsön elpalástolására használtatik fel, az uzsora vétség miatt a kir. bíróságnál feljelentést tegyenek.

Egyben figyelmébe ajánlom az egyesületnek, hogy az 1883. évi XXV. t.-cikk 10. §-a szerint a közigazgatási bizottság felterjesztésére az igazságügyminiszter ur elrendelheti, hogy az uzsora vétség miatt az eljárás hivatalból indíttassék meg. Ha tehát valamely vidéken az uzsora vétség gyakori elkövetésének jelenségei mutatkoznak: helyesen fog az egyesület eljárni, ha a közigazgatási bizottságnál kezdeményező lépést tesz, az igazságügyminiszter ur intézkedésének kikérése iránt.

Budapest, 1898. május 6.

Darányi.

A járvány kórház ügye.

— Dr. Bernolák Károly véleménye. —

Nagyvárad városa a honvéd hadapródiskola építése miatt kénytelen a gázgyár mellett levő járványkórházat beszüntetni, azonban megfelelő területről, a hova az új járványkórházat építenék, még ezután gondoskodik a törvényhatóság.

B u s c h Dávid városi főmérnök legutóbb felvetette azt az eszmét, hogy kellő intézkedés mellett nem maradhatna-e meg a járványkórház a mostani állapotban a mai helyén. A hozzá járó utat a hadapród iskola felől elzárják s a bezárt zöld-kerti temetőn át új utat nyitnak, továbbá magas falat építenének a járványkórháznak a hadapród iskola felőli részén.

A főmérnök erre nézve kikérte dr. Bernolák Károly főorvos véleményét, aki tegnap Nagyváradon időzött.

Tegnap reggel a főorvos, dr. B u l y o v s z k y József polgármester, dr. B a r ó t h y Ákos t. főorvos, K o m l ó s s y József tanácsos, P a p p Oszkár ezredorvos és még több tisztviselő és katonai személy kíséretében megtekintette a járványkórházat s rendkívüli dicsérettel szólott annak helyes beosztása és gazdag berendezése felett.

Meghallgatta a főmérnök előterjesztését, hogy milyen intézkedések mellett véli a járványkórháznak a jelenlegi helyén leendő meghagyását.

Dr. B e r n o l á k Károly kijelentette, hogy a járványkórház ugyan közvetlen veszéllyel éppen nem fenyegeti a hadapród iskolát, azonban még sem hagyható az meg a jelenlegi helyén. Bővebben kifejtette, hogy igen kellemetlen benyomást tenne a növendékek szülei, ha fiaikat meglátogatnák s azt látnák, hogy alig 100 méternyire az iskola épületétől,

egy ragályfészek, a járványkórház van. Szakemberek tudják, hogy a kellő óvintézkedések mellett semmi veszélytől nem kellene tartani, de a közönség előtt semmi esetre sem válnék az intézet jó hírnevének előnyére az ilyen kellemetlen szomszédság.

Honvéd kórház Nagyváradon.

A főorvos, aki egyuttal a m. kir. honvédség közegészségügyi felügyelője, ez alkalommal felvetette, hogy a járványkórház, egész berendezésével, igen alkalmas volna honvédkórháznak.

Ilyen kórház felállítását Nagyváradon a honvédkormány tervbe vette.

Természetesen ez csak úgy lenne keresztülvihető, ha a honvéd kincstár az egész telepet megvásárolná. Nagyvárad városának 40,000 frtnál többre van a járványkórház építése és felszerelése.

A honvédség részére teljesen elegendő volna a készen álló 60—70 ágy s legfeljebb egy igazgatósági épületet kellene építeni.

*

A honvéd hadapród iskola már ez év októberében megnyílik. Erre az időre pedig semmi körülmények között nem építheti fel a város az új járványkórházat.

A polgármester arra nézve is kérte a véleményét a főorvosnak, hogy tekintettel a kényszerhelyzetre, a miniszter vajjon hajlandó lenne-e legalább a jövő év közepéig, a járványkórházat a mai állapotában megengedni.

Dr. B e r n o l á k Károly kijelentette, hogy a kivételes helyzetre való tekintettel, a kérelmet minden esetre teljesíteni fogja a miniszter.

Hol legyen az új járványkórház?

Ugyan ez alkalommal felvetették a kérdést, hogy az ellen nem lenne-e kifogása a honvéd parancsnokságnak, ha a járványkórházat a Rulikovszky temető áttelében, a csőszház mögött építtetné fel a város.

Ezt nem tartja B e r n o l á k dr. megengedhetőnek, mert a ragályos betegeket a hadapród iskola előtt szállítanák el.

Ugyancsak megmutatták a főorvosnak a Zöldkerti gör. kath. temető háta mögött, a Kommandáns réten levő területet. Ez teljesen alkalmas a járványkórház céljaira s Vármház-utczáról alkalmas hozzájáró ut áll rendelkezésére.

Ezt a területet igen alkalmasnak találta a főorvos s kijelentette, hogy semmi kifogása nincs a honvéd parancsnokságnak az ellen, ha itt építenék ki a járványkórházat.

Pályázat a honvéd hadapród iskolában.

A folyó évi szeptember hóban megnyíló nagyváradon honvédkórház iskolában, mint annak idején megemlítettük, több alapítványi hely üresedik meg, illetőleg lesz betöltve. Az alapítványi helyek közül kettőt a város létesített, még pedig nagyváradon illetőségű ifjak számára. Az alapítványi helyekre Nagyvárad város tanácsa ki is tűzte már a pályázatot a következő hirdetményben:

Az 1897. évi XXIII. t.-cz. alapján létesített m. kir. honvéd hadapród iskolák 1898—99-ik tanév I-ső évfolyamába Nagyvárad város által alapított két díjmentes hely fog betöltetni, melyhez a bemutatási jog Nagyvárad város közönségét illeti.

Felvételi feltételek:

1. A pályázó magyar állampolgársága és nagyváradon illetőség.
2. A pályázó testi alkalmassága a katonai nevelésre, ami valamely honvéd vagy közös

hadsergebeli tényleges állományu orvos szabályszerűen kiállított véleményével igazolandó. Ugyanezen bizonyítványban a himlő oltás is igazolható.

3. A megkívánt előismeretek, vagyis valamely középiskola (gymnasium, reál vagy polgári) négy alsó osztályának legalább «elégseges» eredménynyel történt elvégzése igazolandó, esetleg az előző évi végbizonyítvány és a folyó tanév I. és II. időszakának iskolai értesítője, vagy a letett felvételi vizsgáról szóló bizonyítvány csatolandó.

4. Kifogástalan erkölcsi viselet, mely az iskolai bizonyítványban, esetleg hatósági erkölcsi bizonyítvánnyal igazolandó.

5. A betöltött legkisebb és tul nem haladott legmagasabb életkor, vagyis az elért 14-ik és tul nem haladott 16-ik életkor, mely folyó évi szeptember 1-re vonatkozik és keresztlevéllel, vagy születési bizonyítvánnyal igazolandó.

A betöltendő két helyre két ifju első sorban, kettő másodsorban fog bemutatattani.

Felhivatnak tehát mindazok, kik a kérdéses alapítványi helyeket elnyerni óhajtják, hogy a felvételi feltételekben felsorolt kellékeket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeiket Nagyvárad város törvényhatósági bizottságához ezimzettel f. évi július hó 7-ik napjának d. u. 5 órájáig alulirothoz annál is inkább nyujtsák be, mivel hiányosan vagy későn érkező kérvények figyelembe vételét nem fognak.

Nagyvárad város tanácsa, 1898. máj. 11.

Dr. Bulyovszky József s. k.,
polgármester.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Május 18. Liptay István sajtópöre.
Május 21. Joghallgatók majálisa a Püspök-fürdőben.
Május 25. Nyiray Elek sajtópöre!
Május 29. A gyorsíró-kör Stolcze-ünnepélye.
Május 19. Vivó-verseny a Zöldfában.
Junius 7. Gimnázisták majálisa a Félix-fürdőben.
Junius 14. Biharmegye központi választmányának ülése d. e. 11 órakor.

Regészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5 óráig 20 krért. Más időkben 50 kr.

* Országos katolikus nagygyűlés. Ez év augusztus havának utolsó napjaiban országos katolikus nagygyűlés lesz a fővárosban. A nagygyűlés, amelyet a budapesti Katolikus Kör szervez, legfontosabb programmpontja a katolikus körök és olvasó egyesületek országos szövetségének megalakítása lesz. A szövetség megalakításának eszméjét a multkori katolikus kongresszus pendítette meg. A budapesti Katolikus Kör már kidolgozta a szövetség tervezetét s ezt a tervezetet most küldi szét valamennyi katolikus körnek és katolikus egyesületnek. A tervezethez a kör lelkes felhívást mellékel, amelyben arra kéri az egyesületeket, hogy jelenjenek meg az országos katolikus nagygyűlésen és küldöttikkel tömegesen képviseltesék magukat. A felhívás hangsúlyozza a szövetség nagy fontosságát, hogy milyen erőt fog képviselni négyszáz katolikus-kör és olvasó-egylet egyesülése. A felhívás szerint a szövetség főcélja, a magyar katolikus társadalmi munka számára országos központot létesíteni, országos szervezetet adni, hogy így egységesen működve, egységes erővel megteremtse a katolikus társadalmi életet Magyarországon. Az augusztusi országos katolikus-nagygyűlés részletes programját és a gyűlés napját legközelebb állapítják meg.

* **Kanonoki kinevezések.** A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy Ő Felsége *Csapek* Károly fokhői esperes plébánost és *Mamusich* Bódog szabadka-szent-györgyi plébánost a kalocsai főkapitány tiszteletbeli kanonokjaivá kinevezte.

* **Számonkérőszék a városnál.** Nagyváradi város számonkérőszékének tagjait tegnap délután tanácskozássra hívta össze *Beöhy* László főispán, amelyen megbeszéltek a múlt héten megtartott számonkérőszék alkalmából tapasztaltakat, szükséges intézkedéseket. Az értekezleten a tisztviselő tagokon kívül *Papp Miklós* kir. pénzügyigazgató és *Hlatky* Endre biz. tag is jelen voltak. Szükségét látja a számonkérőszék, hogy a katonai, illetőségi és kórházi ügyosztályt teljesen elkülöníteni kell a rendes közigazgatástól, külön iktató és kiadóval. Azonkívül még egy fogalmazóval kell szaporítani ezen ügyosztály személyzetét. Ezt az teszi szükségessé, mert a városhoz beérkezett 51 ezer ügydarabból 36,000 darab jut erre az ügyosztályra. — Az ügyészi hivatalt nem lehet úgy berendezni, hogy az alügyésznek is hivatalos helyisége legyen a városházán. Nincs hely. A többi ügyosztályoknál felmerült hiányok, észrevételek tekintetében szintén megbeszéltek a tennendőket.

* **Reményi Ede meghalt.** Kiváló hazánkfia, aki a magyar daloknak annyi hivat, a magyar névnek annyi dicsőséget szerzett világszerte, a bűbajos hallgató magyar nóták édes szavú hegedűse nincs többé. *Reményi Ede* tegnap New-York-ban hirtelen elhunyt. Aki a távol idegenből annyiszor ellátogatott hozzánk, a ki annyiszor megtette a hosszú, fáradságos utat, hogy hazáját viszontláthassa. Nagyváradon is talán 4 évvel ezelőtt volt. Alig hitte tán, hogy utoljára látta szülőföldjét, a hármas halom és négy folyó hazáját. Idegenben halt meg, de minden dicsősége visszazáll reánk, az a sok dicsőség, a melyet mesteri hegedűjátékával világszerte kivívott.

* **Debreczen vagyona.** Debreczen városának a múlt évben összesen 1,990,096 frt 65 kr. bevétele és 1,988,053 frt 42½ kr. kiadása volt. A rendes költségvetés keretében is egy millió forint körül voltak a bevételek és kiadások. Kolozsállásak a vagyommérleg egyes tételei is. A város jövedelmező vagyona 19,062,157 frt 88 kr., a nem jövedelmező vagyona 1,865,312 frt. 83½ kr. a kettő együtt 20,927,470 frt. 71½ kr. Ezt összesen 4,202,374 frt. adósság terheli, amelyet levonván az előbbi összegből, még mindig 16,725,096 frt 05½ kr. vagyon marad tisztán. Ez 1447 frt 25 krral több mint az 1896 év végén kitüntetett tiszta vagyon. A vagyon rovat főbb tételei ezek: jövedelmező fekvővagyon 9,325,657 frt 20 kr., nem jövedelmező 315,158 frt 50 kr.; jövedelmező épületek 3,448,269 frt 40 kr. Nem jövedelmező épületek 1,344,012 frt 20 kr., javadalmak 2,370,378 frt 40 kr., — cselekvő tőkék 3,376,600 frt 76 kr.

* **Öngyilkosság vagy szerencsétlenség.** Tegnap délután fél egykor Ujvároson az alsó fűzes mellett egy férfi hullát fogtak ki a körözből. A szerencsétlen emberben *Mülle József* asztalos a fiát felösmerte. A rendőri nyomozás megállapította, hogy a szerencsétlen ember körülbelül egy fél óráig volt a vízben, azonban azt, hogy halálát mi okozta, eddig még nem sikerült megállapítani. *Mülle* holttestét ma felboncolják.

* **Tolvajok a temetőben.** A tenkei csendőrség a múlt napokban két tolvajt fogott el, akik nem közönséges lopással vannak vádolva, hanem az a vád ellenök, hogy a temetőből loptak. Nem nagy értékről van szó, mert a kárt 40 frtra teszik, hanem azok a mellékörülmények teszik súlyossá a tettet. Arról van szó ugyanis, hogy az a két ember egy sir mellől kivágott egy fűzfát, amelyet *Balogh* Lajosné

ültetett kis gyermeke sirja mellé. A tettesek azonban nem menekültek meg, elfogta őket a csendőrség *Orbán* Sándor és *Tóth* János gazdák személyében, akik a lopást be is ismerték, azonban azt mondják, hogy a fát nem ők vágták ki, hanem azt ott kivágva trálták. Az ügyet áttették a tenkei járásbírószághoz.

* **Névmagyarosítás.** Kiskoru Roth Ernő váradi illetőségű budapesti lakos vezetéknevét *Osváti*-ra magyarosította.

* **Az érzékeny Don Juan.** Cserba Tyiród gurányi lakos több évekig boldogan élt nejevel *Zugye Mária*val. Az Isten megis áldotta őket 3 szép, egészséges gyermekkel. Azonban az asszony lelkébe befészkelte magát az ördög és már a múlt év nyarán minden ok nélkül elkezdett folyton cizvakodni az urával, míg ezelőtt 4 hóval minden szó nélkül ott hagyta az urát gyermekeivel együtt és hazament szülőihez. Azt rebesgették a faluban, hogy a deli *Jenes Flóra* mezőőr kedvéért tette volna ezt a döntő lépést. Cserba Tyiron sajnálta árván maradt gyermekeit, akiket anyjuk oly lelketlenül el tudott hagyni, de azért, habár fájó szívvel belenyugodott sorsába, sőt azt is megengedte, hogy felesége gyermekeit több ízben meglátogassa. F. évi május hó 13-án szintén elment az anyja gyermekeit megnézni és ez alkalommal is szíves fogadtásra talált. Mikor azután távozni akart, kérte őt férje, hogy maradjon nála és ne hagyja el őket és gyermekeit. Az asszony azonban erre nem volt hajlandó, mire a férj elkeseredésében tette meg akarta akadályozni nejét az eltávozásban, mit látva az utcáról *Jenes Flóra* mezőőr, bement Cserba Tyiron udvarára és durva szidalmakkal támadt ez utóbbira, a ki felszólította a családi ügyeire illetéktelenül feltolakodót, hogy távozzon udvaráról és családi ügyeibe ne avatkozzék. Mire *Jenes Flóra* azt felelte: »Elmegyek, de lelélek kutya!« S nyomban futott is haza, nem messze fekvő lakására és a szegen levő egycsőű töltött fegyverét lekasztva, bosszútól lihegve visszazaladt *Gserba Tyiron* udvarára — ki a tornácra állott — és fegyverét ráirányozta, durva szidalmak között realótt, azonban felhevült állapot miatt nem találta *Cserba Tyiront*, kinek feje mellett sivitottak el az ólomdarabok. *Jenes Flóra* ezután hazament, hogy újra megtöltsé fegyverét, szándékában azonban szomszédai és az e közben értesült előjáróság megakadályozták. Az érzékeny *Don Juan* a csendőrség vette pártfogásába és felhevült állapotára tekintettel — elhelyezte a belényesi kir. járásbírószághoz hűs foházába.

* **Debreczeni biciklisek Nagyváradon.** A debreczeni kerékpáros egyesület a közelmúltban rendezett már kirándulásokat, de nagyobb távolságra még nem mentek. Az egyesület most elhatározta, hogy e hó 29-én, pünkösd első napján reggel 5 órakor kirándulást rendez *Nagyváradra*, az ott tartandó pályaverseny megtekintésére. A felhívást már közzétették az egyesületben s azok, kik a kirándulásban részt venni óhajtanak, e hó 25-éig jelentkezzenek.

* **Talált női hulla.** Szent János határában tegnapelőtt a Körözs-partján a pásztor-gyermekek egy teljesen beiszapolt és ismeretlen női hullát találtak, mely az orvos-rendőri vizsgálat szerint már hosszabb idő óta vízben volt és a ruha teljesen lefoszlott róla. A hulla a vizsgálat szerint közép koru, szegénysorsu nő lehetett — valószínűleg a legutóbbi nagy vízáradások folytán került a vízbe. A hulla kilétének megállapítása végett sürgősen értesítették a partmenti összes községeket.

* **Térzene.** A 37. József-ezred ma, szerdán délután 6 órától 7-ig a Szent László-téri cukrászda előtt fog játszani.

* **Eltűnt gyermek.** Jancsed községben *Genz Juon* 9 éves kis fia, *Gavrilla* még április hó közepén eltűnt a községből s azóta sehol sem találják. Körözését elrendelték.

* **A piczulasbankból.** A Polgári takarékos és egély szövetkezet 3-ik évtársulatának befizetési holnap, csütörtökön — ünnep miatt — délelőtt 9—12 óráig teljesítendő.

Megölték a pajtásukat.

Két egészen fiatal ember ült tegnap a vádlottak padján, azért, mert megölték az egyik barátjokat, aki egy izben, évekkal az előtt megverte őket. A kapott ítlegek nem hagyták nyugodni a fiatalokat s amidőn egy este találkoztak vele, leütötték.

Tegnap tartotta meg a törvényszék a végtárgyalást, a miről a következő tudósítás számol be:

A tárgyalást *Millye Gyula* vezette, a vádat dr. *Balázs Tihámér* képviselte, a magán vádló *Böszörményi Géza* volt, míg a vádlottakat *Rádl Ödön* és *Hegyesi Márton* védtek.

A tárgyalás elején az elnök bejelentette, hogy az ügyet már két ízben próbálták tárgyalni, de midkészer el kellett napolni, mert a tanúk nem jelentek meg teljes számban.

Ezutau ismertette a következő tárgyalást:

A múlt esztendőben július 25-ikén *Bene Károly* földmivelőt az utcán haldokolva találták. Feje bevolt verve s még több helyen volt megsebesülve.

Bene eszméletlenül feküdt a földön s nem is jött magához, mert mire haza vitték meghalt.

A megejtett bonczolás azután azt állapította meg, hogy az ütések következtében beállott agyarázkódás okozta a szerencsétlen ember halálát.

Ezen az alapon azután megindult a csendőrnnyomozás, ami pár nap alatt kézrekerítette a tetteseket, akik nem voltak mások, mint az áldozatnak két régi ellensége *Farkas Béla* és *Bogdán Lajos*, akik a csendőrség előtt beösmerték az egész dolgot, valamint annak az okát is, amire nézve azt adták elő, hogy ők a gyilkosságot azért követték el, mivel *Bene* őket évekkal az előtt elverte s mivel ők ezt másképpen nem tudták megbosszulni.

A vádlottak előadták a bünjeleket is, egy dorongot s egy másik botot, aminek a végén egy kis darab vas van.

Azt mondták, hogy ők *Benét* nem akarták megölni, hanem csak elverni s hogy véletlenül találkoztak vele az utcán «faluzás» közben s azt mondják, hogy részegek voltak.

Felolvasták a végtárgyalás elején az orvosi véleményt, a mely határozottan azt állítja, hogy a tettesek éles eszközzel, késsel vagy baltával is megsérlemeztek két helyen az áldozatot, amit azonban a vádlottak határozottan tagadnak.

Két ízben is megkérdezte tőlük az elnök, hogy melyiknél volt kés, a vádlottak azonban ezt nem akarták beismerni.

Az elnök ezen irányban feltett kérdéseire mindig azt válaszolták:

— Nem volt kérem egyikünkönél sem kés, csak a két bot.

A büncelekményt különben tegnap is úgy adták elő, mint a vizsgálat alkalmával, azonban beösmerték még azt, hogy *Benét* hátulról támadták meg.

Ugyanezen alkalommal *Vas Mihályt* is megtámadták, azonban *Vas* megszökött mielőtt még elérhették volna s így csak kis sérüléseket szenvedett.

Beösmerték a vádlottak azt is, hogy ötször ütötték meg az áldozatot. Azt mondják, hogy nem várták meg mig meghalt, mert mikor hörögni hallották elillantak. Csak azon körülményre nem tudtak a vádlottak megegyezni, hogy a botokat ki kereste elő, mert mind a két vádlott egyik a másikra akarta ezt tolni.

A bizonyítási eljárás befejezése után az ügyész szándékos emberölés büntetében kérte őket véckeznek kimondani, míg a védők a lehető legenyhébb büntetést kérték.

A törvényszék azután a vádlottakat hathat évi fegyházra ítélte a vádlottakat, akik felebbezték.

IRODALOM.

— **Szőlősgazdák könyve.** Tudnivalók az okszerű szőlőtelepítés és művelés köréből. Irta Horváth Sándor műkertész. Kapható a »Mezőgazda« szerkesztőségében, Budapest, VIII. ker. Práter-utca 44. Ára egy korona. — A kipszult szőlőterületek újjáalakítása egy legfontosabb közgazdasági feladat s annak mielőbb való megoldásán legjobb tehetségünkkel kell közreműkölnünk. A telepítés költséges munkája azonban csak úgy lesz gyümölcsöző, ha helyesen végezzük. Nos hát e vinczellérképző iskolát helyettesítő könyvecske ezt a szükséges tudást adja meg, kimerítő tájékoztatásul szolgálván arra nézve is: hol és milyen feltételek mellett lehet a szőlő fölújításra kölcsönt kapni? — A mű főbb fejezetei a következők: Általános tudnivalók a szőlőkről. — A szőlő újabb válfajairól. — A hazánkban is termelt szokottabb szőlőfajták. — A szőlőszaporítás módjai. — A szőlőiskoláról. — A szőlőoltásról. — A szőlőtalajok ismertetése. — A szőlőföld trágyázásáról. — A szőlő ültetéséről. — A szőlő tavaszi munkálása. — Az új ültetési szőlők kezelése. — A szőlő további kezeléséről. — Havi teendőink a szőlőben. — A szüretéről — A must célszerű kezeléséről. — A szőlő ellenségeiről és betegségeiről. — A fölújításhoz szükséges kölcsönpenz megszerzéséről.

SPORT.

Vívó-verseny.

— Saját tudósítónktól. —

Nagyvárad, május 17.

Nagyvárad előkelő közönsége szép látványosságnak lesz holnap szemtanuja.

Báró Chappon Samu vívómester indítványára rendeznek a főreáliskola tornatermében *vívó-akadémiát*, amelyre a debreczeni, szegedi, aradi, kolozsvári mestereket és amatőr vívókat is meghívták.

A versenyzők részére több érdekes díj van, számos arany és ezüst érem, melyért idegen vívók is versenyezhetnek.

A nagyváradai hölgyek díjért azonban csak nagyváradai versenyzők pályázhatnak. Ezért a díjért lesz a legnagyobb küzdelem, mert a díj eltekintve, hogy a hölgyek díja, önmagában is nagy értéket képvisel. Gyönyörű művű nagy ezüst serleget rajta a következő felirattal:

*Hölgyek díja
nagyváradai vívóverseny
1898 május 19.*

A versenyekre külön meghívókat nem bocsátottak, de szívesen látják az érdeklődőket.

A verseny bírósága:

A jury diszelnöke: Dr. *Beöthy* László főispán.

Az elnökség tagjai:

Dr. Bulyovszky József polgármester, Des Echerles Kruspér Sándor földbirtokos, Glac Antal földbirtokos, Szunyogh Péter alispán, Mezey Mihály kir. közjegyző, Wertheimstein Alfréd földbirtokos.

A jury tagjai:

Balásházy Iván megyei tisztv., Bognár Sándor nagykereskedő, dr. Dési Géza ügyvéd, dr. Duma Florián ügyvéd, dr. Fráter Imre ig. főorvos, Kábedó Sándor földbirtokos, Kunz Gusztáv nagykereskedő, dr. Mayer László tisztí orvos, dr. Miskolczy Ferencz főszolgabíró, Molnár Lajos gyógyszerész, Pally Jenőki r. törv. bír., Papolczy Ferencz rendőrkapitány, borosjenői Papp Miklós kir. pénzügyigazgató, dr. Radó Ignác ügyvéd, dr. Szőlősi Ernő orvos, Schöpplin Ágoston kir. tan. posta igazgató,

Szunyogh Loránd kir. anyakönyvfelügyelő, Zigre Miklós ügyvéd.

Jegyzők: Dr. Kassay Kálmán tisztí orvos, Tóth Ferencz ügyvéd jelölt.

Háznagy: Halász Lajos szerkesztő.

Pénztárnokok: Aufrecht Vilmos, Kottán György, Székely Sándor.

Ellenőrök: Aufrecht Alajos, Kabos Béla, Molnár János.

A verseny bíróság elnöke: Szunyogh Péter, alispán.

A verseny bíróság tagjai: Balásházy Iván, dr. Dési Géza, Glac Antal, Szunyogh Loránd.

A verseny sorrendje.

1. Iskolavívás vívótörrel I-rész.
2. » » » II-rész.
3. Leány iskolavívás vívótörrel I-rész.
4. » » » kis- és nagytörrel.
5. Vívóvívás (iskola) előadva idősb és ifj. Chappon Samu által.
6. Iskolavívás karddal I-ső rész.
7. » » » II-ik rész.
8. » » » III-ik rész.
9. » » » IV-ik V. VI-ik rész.
10. Leány kardvívás karddal, haladók.
11. Iskolavívás karddal, haladók.
12. » » » jobb- és balkézessel.
13. » » » » I. II. III. rész. vezény szó nélkül.
14. Ifjúsági verseny vívás vívó törrel.
15. Verseny vívás vívó törrel leány és fia.
16. Haladók versenye karddal.
17. Verseny vívás karddal vidéki és helybeliek.
18. Manchette vívás 4-en 1 ellen.
19. Gyors védés 4-el szemben.
20. Mesteri mérkőzés vívó törrel.
21. » » » karddal.
22. Versenydíj.

A verseny szabályai:

1. csipőn aluli vágások nem érvényesek.
2. Fejvágás 6 egységet, külső belső arc és nyak 5 egységet, mellvágás 4 egységet, has és oldal 3 egységet, felsőkar 2 egységet, alkar 1 egységet és a Jury dicsérete 10, 8. 6. és 5 egységet számít.

*

A verseny a főreáliskola tornatermében délután fél 5 órakor kezdődik. Verseny után báró Chappon tanítványai este 8 órakor a Zöldfában társas vacsorára gyűlnek egybe, melyen a hölgyek díját az ezüst serleget felavatják, ezenkívül óvációkban részesítik báró Chappon Samu vívómestert, ki kerek 25 esztendeje végzi a vívás tanítás nehéz művészetét.

A társas vacsorára a mester volt tanítványai és tisztelői is hivatalosak.

MULATSÁG.

Az első majális. Szombaton lesz megtartva a Püspök-fürdőben a joghallgatóknak a majális. A majálisra a meghívók már expedálva vannak s a rendezőség ez uton kéri azokat, akik még eddig tévedésből meghívót nem kaptak, de arra igényt tartanak, hogy azt a rendezőség valamelyik tagjának jelentsék be.

SZÍNHÁZ.

A Nebánts-virág. Tegnap sokkal diszkrétebb, sokkal kevésbé erőltetett, mint inkább finom színezéssel adták a Nebánts-virágot. Sem ugatást, sem alma-lopást, sem botrányos trikót nem láttunk; hanem tiszta szívből gratulálunk az előadóknak, mikor a finom komikumot keresték meg színi hatásul és nem a darabos komédiával akartak olesó sikert vadászni. *Vendrei*, *Nyárai*, *Kassai* és főként *Perényi* kitűnő alakítást produkáltak; ebből látszik, hogy rutinos színészek és megtudják különböztetni a karzat tetszését az igazi sikertől. Az a taps, amit tegnap kaptak a jeles főszereplővel *Perényi*vel, az igazán őszinte sikert jelent. — A zenekar azonban — úgy látszik — mindenáron dominálni akar; — pedig az Istenadta tehetséggel szemben a zenekar mindég csak kísérő szerepre válalkozhatik. Elismerjük, hogy a karzati hatás vastag eszközeit ezuttal mellőzték. — Ezt helyesen tették. — i.

A holnapi premiére. »Az ördög mátkája« — népszínmű 3 felvonásban — lesz az évad második ujdonsága, a melyet Géczy István, a »Gyimesi vadvirág« ismert szerzője irt, s a mely holnap, csütörtökön kerül bemutatásra új díszletekkel és jelmezekkel. A darabhoz Dankó Pista és Lányi Géza irtak igen tetszetős zenét. A főbb szerepeket Árpási K., Laczkó A., Miklósi I., Székely I., Turchányi O., Rózsahegy, Szentgyörgyi, Tompa és Vendrei játszzák.

Igazságszolgáltatás.

Petőfi Sándor gyalázói.

A Beszterczen megjelenő *Bisztritzi Zeitung* című, szász nemzetiségi elveket hirdető hetilap, a múlt év szeptember havában megjelent számának tárczarovatában *Petőfi feierinder Saensenstadt* cím alatti aláírás nélküli közleményt hozott napvilágra, melyben aszerző a segesvári Petőfi-szobor leleplezésekor történt ünnepek miatt vad gyűlölettel és tajtékzó dühvel, minden kegyeletről megfledkezve, eszeveszett őrvjéggel rontott neki a nagy költő szent emlékének, s ezzel kapcsolatosan izgatott a magyar nyelv ellen, a melyt mint a szász nemzetiség gyilkosát állított olvasói elé.

A kolozsvári főügyészség izgatás miatt sajtópörbe fogta a lap szerkesztőjét: *Clemenst* Frigyes, egy Bécsből nemzetközi szocialista üzemek miatt kiutasított cipőfoltozó susztert, lap kiadótulajdonosát *Kelp* Gusztáv dr. besztercei ügyvédet és *Botschár* Tivadart, a lap nyomtatóját. A kolozsvári esküdtszék a múlt hónapban tárgyalta a zöld szászok sajtópörét és *Clemens* Frigyes izgatásban, *Kelp* Gusztáv drt köteles figyelem elmulasztásában egyhangulag vétkesnek mondotta ki, mire a sajtóbíróság *Clemenst* 2 heti államfogházra és 10 frt pénzbüntetésre, *Kelp* drt 8 napi fogházra ítélte el. Kötelezte őket egyuttal a fölmerült költségek viselésére. *Botschart* az esküdtszék verdiktje alapján felmentették.

Clemens tudvalevőleg elvállalta a cikkért a felelősséget, de a tárgyaláson kijelentette, hogy azt nem ő, de egy szász honleány irta, kinek nevét *lovagiassága* tiltotta elárulni.

A két elítélt semmiségi panasszal élt. Ezzel ma foglalkozott *Ozorda* Bódog elnöklete alatt a kuria, a mely *Chédins* Lajos referálása alapján a *semmiségi panaszokat elvetette*.

Változás a törvényszéki perrendtartásban. A hivatalos lap tegnapi száma közli a holnapután életbe lépő újításokat a törvényszéknél.

Az igazságügyminiszteri rendelet így hangzik:

Az 1881: LIX. t.-czikk 3. §-ának módosításáról szóló 1898: X. t.-czikk 1898, május hó 20. napján hatályba lépven, a törvény 6. §-a alapján a következőket rendelem:

1. §. A kir. törvényszék mint elsőfoku bíróságnak az 1898. X. t.-czikk által egyes bíróhoz utalt határozatait az illető ügy előadója hozza meg anélkül, hogy erre a kir. törvényszék elnökétől külön megbízást kellene kapnia.

2. §. Az ügy elintézéséről fogalmazványt kell készíteni és azt, hogy az elintézés jegyzőkönyvre vagy oly keadványra keletkezett, a melynek a bíróságnál kell maradnia, lehetőleg magára a jegyzőkönyvre, illetőleg a keadványra kell írni. Egyéb esetekben az elintézés fogalmazványát külön iratba foglalva kell a bíróságnál megtartani.

Egyebekben az elintézés fogalmazványára nézve az 1891. évi augusztus hó 19-én 4291. I. M. E. sz. a. igazságügyminiszteri rendelettel kibocsátott bírói ügyviteli szabályok 164—166 §§-át kell megfelelően alkalmazni.

3. §. Az egyes bíróság elintézett ügydarabokat az előadó ezzel a szóval: »kiadandó« és aláírásával látja el, s a sürgős kiadást igénylő ügydarabokat azonnal, a többiek pedig naponként adja át a kiadónak, az utóbbi által aláírandó és kizáróan

az egyesbíróilag elintézték ügydarabok bevezetésére rendelt jegyzék mellett,

4. §. Az 1898. X. t.-cikk által egyes bíróhoz utalt elintéztések kiadmánya az előadó s ennek akadályoztatása esetén az elnök által e célra kijelölt bíró írja alá.

Az aláírás mellett minden kiadmányt, kivéve a hivatalos jelentéseket és levelezéseket, el kell látni a kir. törvényszék pecsétjével is.

5. §. Az 1898. X. t.-cikk életbe léptének napjától kezdve az 1891. évi augusztus hó 19-én 4291. I. M. E. sz. igazságügyminiszteri rendelettel kiköcsötött bírói ügyviteli szabályok 168. és 169. §§-ai hatályukat veszítik, 205 és 206 §§-oknak első bekezdését pedig csak a tanácsülésben elintézendő ügydarabokra kell alkalmazni.

Budapest, 1898. évi május hó 13-án.

A m. kir. igazságügyminiszter

REGÉNY-CSARNOK.

Egy napi házasság.

Emil Hinzeltől. Francziából fordította: Stella.

Amő maga megközelíthetetlen, családja tisztességes. Hozzája tehát csak házasság által közelíthet. A házasság természeti törvény, azt tudja, de szerinte a művész kivétel a kötelező szabály alól. A fiatal házasság festő minden esetet vonását e gondolat kíséretén: »Dolgozzunk, kell a feleségemnek ruhára, kenyérre.«

És daczára Hamelin asszony szép szemének, melyekben gyönyörködni annyira vágyott, daczára a még most is fülében csengő kellemes hangnak, melyet hallani neki gyönyör lett volna, nem közeledett hozzá.

Leküzdötte érzéseit, s a művész csakhamar gyözedelmeskedett az emberen, s a távolból gyönyörködött Isten e tökéletes remekművében. Nem egyszer, midőn kapuja keretéhez megjelent, vázlatot vett fel róla, melyet tanulmány tárgyává tett.

Ezalatt az idő telt, s közeledett az elutasításához.

André egy elhagyott hídnál várt szép barátnőjére. A hó esni kezdett, mikor Hamelin asszony közeledett. A férfi levett kalappal fogadta, s minden bevezetés nélkül elragadtatásának adott kifejezést szépsége fölött. A nő meghatva mosolygott; a hó mind jobban esett, vakító forgószél keletkezett.

— Isten Önnel, — kiáltá — a festő őt elhagyva.

— Adien, — szólt a nő kezét megszorítva. Ezután elhagyta a vidéket, s visszatért Párisba.

A Giroville kastélyban, hol André a marquis meghívása folytán már hetek óta dolgozott, egy idő óta sokat panaszkodott álmatlanságról, mely kedélyére oly nyomasztólag hatott, hogy már már munka kedvét kezdé veszíteni.

A marquis, hogy szórakoztassa az egész környék előkelőségét, meghívta tiszteletére. A vendégek nagy része összegyűlt már, midőn André rossz kedvűen a szalonba lépett. Egyszerre csak Stermier ezredes és Hamelin asszonyt jelentette az inas. André felvillanyozta e név. Minden teketória nélkül, mint régi ismerőst üdvözölte.

A nő nem öregedett e négy év alatt, amióta nem látta, homloka redőtlen, szemei, haja, mosolya, s járása nem változott, még mindig tökéletes, elragadó szép volt.

Egyedül óhajtott élvezni a bájos nő közzelét, s minden tekintet nélkül, az etikette szigorú szabályaira, a parkba vezette, hol százados tölgyek, balzsamos hársak vevék őket körül. André áldotta a véletlent, mely a bájos nőt közelébe hozá.

Messze a kivilágított kastélytól egy a park sűrűjébe rejtett kápolna mellé telepedtek. Kiki hallgatott, s a másik közelségének édességét élvezte.

Végre André törte meg a csendet, beszélve a szerencsés véletlenről, mely összehozá vele, a park szépségéről stb; majd észrevett egy szt. János bogarat, fölvette s Blanche kezére tette.

A bogárka sétált a karsu ujjakon, világító csápjá borostyán fényt kölcsönözve azok körmeinek.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Királyunk Gödöllőn.

Budapest, május 17. (Saját tud. táv.)

A király tegnap este 7 óra 45 perczkor külön udvari vonaton Gödöllőre utazott, a honnan csütörtökön reggel 6 órakor érkezik vissza a fővárosba, amikor udvari ebéd lesz.

A nagy beteg Zichy Antal.

Budapest, május 17. (Saj. tud. táv.)

Zichy Antal gróf állapotában semmi lényeges változás nem állott be. Állapota még mindig válságos, bár az éjszakát nyugodtabban töltötte, ami orvosa szerint valóságos csoda. Ha a jövő éjszaka nem hoz rosszabbodást talán meg is lesz menthető a súlyos beteg.

Viktoria királynő levele Gladstonehoz

Budapest, május 17. (Saját tud. táv.)

Londonból sürgönyzik: Mint a lapok jelentik, Viktoria királynő levelet intézett Gladstonehoz, amelyben háláját fejezi ki azokért a szolgálatokért, amelyeket Gladstone, mint államférfi, hosszú élete folyamán az országnak tett.

A román trónörököséről.

Budapest, május 17. (Saját tud. táv.)

Bukarestből távirják: A trónörökös hosszabb távollét után ma ismét résztvett a szenátus ülésén. Gane, a szenatus elnöke szívélyes beszédben üdvözölte a trónörökösöt és a szenátorok ovációban részesítették őt. A trónörökös megköszönte a fogadtatást.

Lujza hrgasszony gondnokság alatt.

Budapest, május 17. (Saját tud. táv.)

A bécsi hivatalos közli, hogy Lujza a hercegasszonyt, Fuechtmantel Károly lovag dr., alsó-ausztriai ügyvédi kamara elnökének gondnoksága alá helyezték.

Henrik herceg Pekingben.

Kaposvár, május 17. (Saj. tud. táv.)

Henrik porosz herceg tegnap látogatást tett a kínai császárnál és az özvegy császárnénál a nyári palotában. A herceg és kísérete, akiket tengerész-katonákból álló lovas őrség kísért, reggel a palotába lovagoltak, ahova egy csapat tengerész-katona gyalog követte. A palotába érkezésük után a herceg és kísérete átöltöztek és frissítőt szolgáltak fel nekik. A herceg ezután a német követ és egy tolmács kíséretében meglátogatta az özvegy császárnét, aki teljesen elfogulatlanul számtalan kérdést intézett a herceghez. Innen a kihallgatási terembe mentek, a hol a császár a herceget és kíséretét fogadta. A császár kezét szorított a herceggel, aki átadta Vilmos császár ajándékait, amelyek a berlini porcellán-gyárban készült vázákban állanak. A császár ekkor a csarnok bejáratához ment, ahol a tengerész-katonák sorakoztak. A dobpergés a császárt kissé meglepte.

Thessália kiürítése.

Budapest, május 17. (Saját tud. táv.)

A Thessalia kiürítésére kiküldött idegen

megbizottak nagyobb számú szállítóhajónak rendelkezésre bocsátását kívánták, mert különben a kiürítést egyhónap alatt nem lehetne keresztül vinni. Ennek folytán a tegnapi minisztertanács elhatározta, hogy újabb szállítóhajókat küld oda, a gyalogság egy része pedig szárazföldi úton fog visszatérni.

A háború.

Budapest, május 17. (Saját tud. táv.)

Madridból sürgönyzik: A havannai kikötőben megjelent egy amerikai gőzhajó, amely felvonta a fehér lobogót. A parancsnok azt mondta a spanyol tiszteknek, hogy személyesen óhajtana Blanco fő-kormányzónak átnyújtani egy levelet. Egy vezérkari tiszt átvette a levelet, amely alkalmasint a Kubán foglyul esett hirlapíróknak az «Argonanta» foglyaival való kiváltására vonatkozik. Azt hiszik, hogy ennek a lépésnek kedvező eredménye lesz.

Budapest, május 17. (Saját tud. táv.)

Madridból sürgönyzik: A kábelösszekötés Manilával újra megszakadt. Az angol társaság, a mely a kábel tulajdonosa, Spanyolország felszólalására üzemen kívül helyezte a kábelt Hongkong partvidékén. Azt azonban nem tudta megakadályozni, hogy Dewey tengernagy a kábelt egy amerikai hajóval kösse össze, mire a társaság a kábel hongkongi végét használhatatlanná tette éppen abban a pillanatban, midőn Dewey táviratokat küldött kormányának.

Budapest, május 17. (Saj. tud. táv.)

Madridból sürgönyzik: A szenátusban a titkár felolvasta Lagasta miniszterelnök átíratát, a melyben bejelenti a miniszterium lemondását és felhívja a szenátust, hogy üléseit függeszse fel. Az átírat felolvasása után az elnök bezárta az ülést. Ugyan ez történt a kamarában is.

KÖZGAZDASÁG.

Havi teendőink a szőlőben.

Január hóban. A szőlősgazdának e hónapban nincs sok tennivalója a szőlőben. Ha fagyos az idő, trágyakihordással és trágyázással foglalkozik; továbbá új karókat készit, azokat bekátrányozza, a régieket kiválogatva szintén kijavítva, meghegyezi s ezeket is bekátrányozza, kiszáritja. — Ha jó idő van s a föld föle nincs igen megfagyva, a földforgatást végzi, a vízvezető árkokat, gödröket és vízfogókat kitisztítja, az esővíz által lehordott földet ismét felhordja, a szükséges árkokat vagy gödröket a bujtásnak elkészíti, ha pedig e gödrök ősszel elkészítették, takaratlan tőkénél a bujtást, jó időben még a döntést is megkezdheti.

Február hóban. A trágyahordást, ha a múlt hóban el nem végeztük, folytatjuk, nem különben a döntést és bujtást is, ha az idő engedi. A part falazatokat kijavítjuk, ahol szükséges újakat építünk. Ha az idő állandóságára kilátás van, ott, hol a talaj nagyon köves és ennélfogva a bujtási művelet nehezen megy, már most megkezdjük azt, mivel hosszabb időt vévén igénybe, a rendes időre csak így készülhetünk el vele. Ha ellenben az idő kedvezőtlen, fagyos és nagy a hó, akkor otthon a szerszámokat és eszközöket javítgatjuk és hozzuk rendbe; a régi karókat kiválogatva, az elkorhadtakat meghegyezzük, új karókat csinálunk és végeiket bekátrányozzuk. E hóban már az amerikai sima és gyökeres fajoknak kézből, szobában való beajtását is megkezdhetjük. Szóval mindenféle lehető munkát elvégezzünk, hogy a beköszöntő tavaszi munkák késedelmet ne szenvedjenek.

Márczius hóban. E hóban már a fedetlenül telet tökéket mind meg kell metszeni. A hó második felében a nyitást is megkezdhetjük; kinyitás után pedig, ha már kissé megszikkadtak a tökéek, mindjárt a metszéshez foghatunk. Ha ősszel elegendő oltóvesszőt nem szedtünk volna, most szedhetünk. A szaporításra alkalmas és szükséges sima vesszőket is megszedjük és csomókba kötve, kiültetésig elverméljük. A lugasokat felbonthatjuk és megmetszve kikötözzük. A földforgatáshoz, ahol szükséges, erőlyesen hozzálatunk, hogy azt e hóban bevégezzük. A döntést és bujtásolást folytatjuk. — Melegebb időjárás mellett, fiatal szőlőben a hiányzó töveket gyökeres vesszőkkel pótolhatjuk. Az amerikai ellentálló alanyokra kézből való fás ojtást folytathatjuk; az iskolában, valamint a szabadban állandó helyeikre kiültetett alanyokra pedig az ojtás e hó második felében megkezdhető.

Április hóban. A kézből készült ojtványokat az iskolában elkészített rendes helyeikre ültethetjük; a szabadban, szőlőben vagy iskolában a fás ojtásokat e hó elején legcélszerűbben megkezdhetjük vagy teljes erővel folytathatjuk. Ha a szőlőket a múlt hóban ki nem nyitottuk volna, e hó elején okvetlenül nyissuk ki; megszikkadás után a metszést végezzük; olyan helyeken, ahol fedni nem szoktak, az első kapálást végezzük. Ha a karókat ősszel fűszedtük, a kapálás után ismét karózzunk; a lemetsett és tisztogatás alkalmával összegyűlt hasznavehetetlen venyige és egyéb hulladékokat kompaszt-trágya készítése céljából megfelelően kezeljük. A gyökérbe való hasíték-ajtást e hó második felében még szaporíthatjuk. A szálvesszős műveleteknél a szálvesszőket, az alkalmazott művelési módnak megfelelőleg, kikötözzük. A régi szőlőkben döntés vagy bujtás által a hiányzó tökéket kipótoljuk. Az új szőlőtelepeket kipótolandó, vagy újonnan betelepítendő területeket a már elkészített talajban iskolázott gyökeres vesszőkkel e hó közepétől kezdve beültethetjük.

Május hóban A fedetlenül telet szőlőben a második kapálást végezzük, a fedettben pedig az első, mivel ennél a nyílás helyettesíti a márcziusi vagy áprilisi kapálást. Ezen kapálásnak célja a gyomirtás és a föld porhanyítása; ezért igyekezzünk, kivált a kötött földet, mélyen és apróra megmunkálni. A szőlőiskolákat e hó közepe táján megkapáljuk. A fás ojtást e hóban is folytathatjuk. E hó közepén megkezdhetjük a zöldajtást, valamint a zöldbujtások készítését. Hűvösebb estéken, ha félő, hogy reggelre dér lehet, a szőlőtáblákon több helyen fűstőlő anyagot alkalmazunk, azt hajnalban felgyújtjuk, miáltal a szőlőt megmenthetjük az elfagyástól.

Ha az új hajtások a 40—50 cm-ter hosszúságot elérték, azokat felkötözzük, mely munkával egyidejűleg a csonkázást is elvégezzük. E hó második felében a peronoszpóra ellen való védekezést, illetve az első permetezést 1 százalékos bordói keverékkel mindenesetre tanácsos végrehajtani.

Junius hóban. E hónap elején történik a szőlő virágzása, mely miatt nyugalomra s esőtlen, csendes, meleg időjárásra van szüksége, azért ezen idő alatt a szőlőben semmiféle munkát se végezzünk.

Elvirítás után az első kötözés után megölt hajtásokat újból megkötjük. A felesleges hajtásokat, melyek terméketlenek, ha még gyengék tőlük kitörjük, ha pedig már fásabbak 1—2 szemre visszavágjuk, hogy a töke ereje felesleges hajtások képzésére ne tékozzassék; ugyanezen célból a termő hajtásokat is, a felső fűrt felett 3—4 levéllel, megcsonkazzuk; a mutatózó hónaljajtásokat pedig 1—2 levélre visszavágjuk. A múlt hóban végzett zöldajtást és zöldbujtás készítését e hóban is folytassuk. A peronoszpóra ellen e hónapban a szőlőt másodszer is permetezzük meg, most azonban már 2 százalékos bordói keverékkel használjunk.

Julius hóban. A rendszeren kezelt szőlőben e hónap elején van az ideje a második kapálásnak, míg a fedetlenül telet szőlő harmadik kapálását végezzük. Ezen kapálást a gyomirtásképp alkalmazzuk és csak úgy végezzük, hogy a talajt éppen felporhanyítjuk; ellenben száraz időjárás mellett kötött talajon tanácsos e munkát mélyen végezni, mivel a kellőleg megmunkált föld a talaj nedvesség-

nek visszatartása képebb és ez a szőlő egészséges és gyors fejlődésére jelentékeny befolyással bír.

A csonkázást időnként ismételnünk kell, mert mindaddig, míg a szőlő faja erős növekedésben van, a már csonkázott felső hajtások szemeiből új vesszők képződnek, melyeknek buja növekedését csak ismételt csonkázás által gátolhatjuk meg. Nagyobb szelek alkalmával a netalán kidőlt karókat helyreállítjuk és a leszakadozott kötéseket ismét felujtva, a vesszőket rendszeren felkötjük.

E hónapban a permetezést harmadszor is tanácsos végezni, hogy a peronoszpóra föllépését véggépp elfojtsuk.

Augusztus hóban E hónapban történik a szőlő rendes harmadik kapálása vagy harmadolás, mely rendszeren elkészült szőlőkben az utolsó is; ha azonban esős idők járnak, e hóban negyedszer is kapálunk, mert mindig azt tartjuk szem előtt, hogy a szőlőföld tiszta legyen. Az iskolát is szükséges e hóban megmunkálnunk s a harmintháromkereket elszedve, porhanyítanunk.

A szükséghez képest, ha július hóban esetleg esős idők jártak, a peronoszpóra ellen tanácsos negyedszer is permetezni.

Folytatjuk a csonkázást, karóigazitást, kötözést. E hóban történik a termővesszők megkurtítása, hogy a gyümölcs kifejlődését elősegítsük, valamint a vessző beérését is.

A csemege szőlőfajok közül e hó második felében már érett fűrtöket is találhatunk, melyeket a piacokon jó áron értékesíthetünk.

Szeptember hóban. E hóban, ha a talaj ismét begyomosodott volna, el ne hanyagoljuk a kapálást. Ez időtájt nagy harmatok járnak s ha csak kissé nedves időjárás következik, a gazos szőlőkben a fűrtök rothadni kezdenek, mivel a lég szabad járását gátolják és napról-napra a talajt nedvességben tartják. A kapálást soha sem mondhatjuk fölöslegesnek mivel a kapálatlan, gazos talajon a bogók nem fejlődhetnek ki tökéletesen, az érés késik és szedés alkalmával több fűrt a szedők figyelmét kikerülheti, miáltal a gazda károsodik.

Mivel a szüret ideje következik, a szekertakat ki kell igazítanunk. A szürethez szükséges edényeket és szerszámokat megtisztogatva rendbehozzák. A rothadásra hajlandó fajok tökéiről az árnyékesináló leveleket eltávolítjuk.

Október hóban E hónapban van a szüret, a gazda fáradságos és költséges munkájának eredménye. Aki szőlőjét rendszeren metszette, kapáltatta, kötözte és csonkázta, szóval minden munkáját megadta, az, ha valami elemi csapás nem érte, jó termésre számíthat.

A szüretelés alkalmával különösen vigyázzunk a válogatásra. Ha szőlőink nem faj szerint, hanem vegyesen vannak összeültetve, ne egyszerre szedjük meg az egész termést, hanem az érés fokozata szerint. A rothadt szemek kiválogatását el ne mulasztjuk, mert jó bort csak tiszta, egészséges szemű szőlőből nyerhetünk.

November és december hóban. A szüret bevégezése után először is az edényeket és szerszámokat tisztogatjuk meg egyenkint; a sajtónak minden egyes részét tisztán megmossuk, azután az összes tárgyakat megszáritva jövő használatig elteszszük olyan helyre, hogy az edények szét ne száradjanak.

Ha a gazda jó fajta tökéit megjegyezte, most van az ideje, hogy ojtó vagy szaporításra való vesszőket szedjünk, melyeket csomókba kötve, pinczében kiteleltetünk.

E hónapban hozzáfoghatunk a fedéshez. A karókat, ahol ez szokásban van, kiszedjük. Ha a karókat meghegyezés után bekátrányozzuk vagy carbolineumba áztatjuk, fölösleges munkát végezzünk, amidőn kiszedjük s a gazda hiába való költséget okoz vele magának, mert az ilyen módon beázott karók megkétszerezik tartósságukat.

Fedés alkalmával a hiányzó töveknek gödröket készítünk és száraz talajban a döntést és bujtásolást megkezdhetjük. Fialalabb szőlőkben pedig a gyökeres vesszőkkel való pótlást végezhetjük.

A szőlőiskolában ugyancsak e hóban végezzük a feltorkolást a direkt termő fajoknál; míg az ojtásokat, különösen homokos talajon, jó vastagon befedjük, hogy ojtásaink ki ne fagyjanak.

Ha hidegebb fagyos idők állanak be, deczemberben megkezdhetjük a trágyahordást, valamint a partfalzatok kijávitását, esetleg új építését is.

Ez elmondottakból a gazda beláthatja, hogy az év minden hónapjában akad tenni valója szőlőjében, ha okszerűen kívánja azt kezelni.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A „Tiszántul” eredeti távirata. —

Gabonátőzsde.

Készáru búzában az irányzat gyenge volt.

Határidők.

Budapest, márcz. 17.

Buza őszre	10.74
Buza tavaszra	14.70
Tengeri	6.02
Rozs őszre	8.18
Zab őszre	6.04

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 18.8. márcz 17-én.

Magyar aranyjárdék 4%	120.50
Magyar koronajárdék	99.—
Magyar vasúti köleson aranyban 4 1/2%	119.—
Magyar vasúti köleson ezüstben 2 1/2%	100.25
Magyar központi vasúti államkötvény 1878-85	120.—
Magyar földteremtésügyi kötvény 4%	97.50
Italmérségi jog megváltási kötvény	100.70
Lovány-szárazon föld teremtésügyi kötvény	97.75
Magyar nyeresemény sorsjegy-közlés	—0.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy köleson	139.25
Oszták járadék papírban	101.75
Oszták járadék zistben	101.75
Oszták járadék aranyban	121.—
Oszták korona járadék	101.75
1860. Oszták államsorsjegyek	14250
Oszták magyar bankrészevény	913.—
Magyar hitelbankrészevény	383.25
Oszták hitelintézeti részevény	354.70
Pá is vista	356.50
Német birodalmi márka	59.—
London viste	120.95
Páris vista	477.2 1/2
20 márkás arany	11.79

NAGYVÁRADAI SZINKÖR.

Evadberlet 13. szám. Kisberlet 13. szám.
Páratlan. Páratlan.

Ma szerdán, 1898. május 18-án
a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:

Szegény Jonathán.

Operette 3 felvonásban. Irta: Wittmann és Bauer.

Személyek:

Vandergold, gazdag amerikai	Mezey Mihály.
Tripp Jonathán	Kassai K.
Quikli Tóbiás, impressárió	Nyárai Antal.
Cattalucci, zeneszerző	Leövey Leo.
Driander, professor	Bartos Gyula
Harryette, unokahuga	Székely Irén.
Novalszky, lengyel gróf	Váradai M.
Arabella, huga	Lányi Edith.

Helyárak mint rendszeren.

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Holnap, csütörtökön, 1898. május 19-én:
berletfolyamban.

Az ördög mátkája.

Eredeti népszínmű 3 felvonásban. Irta: Géczy István.

Előköszületen:

Folt, a mely tisztít.

Dráma 3 felvonásban. Irta: Echegaray.

A szerkesztőségi felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

Ügyvédi irodámat
Fő-utca, Bartsch-házban
megnyitottam.

Nagyvárad, 1898. május 14.

Dr. Wavrek Kálmán,

ügyvéd.

VASUTI MENETREN D.

Érvényes 1898. évi május 1-től.

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.						Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.						Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.											
	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	T. v.						
Kolozsvár ind.	11 01	5 23	7 00	6 13	—	Budapest ind.	9 15	2 15	5 45	8 30	—	P.-Ladány ind.	4 06	1 31	6 00	2 29	6 05						
B.-Hunyad >	12 20	6 40	8 37	7 54	—	Nagykátá >	10 20	3 25	7 54	10 16	—	Debreczen >	5 22	3 —	6 55	3 56	8 20						
Csucsá >	12 52	7 09	9 19	8 32	4 49	Szolnok >	11 19	4 23	9 27	11 31	—	Érmihályfalva érk.	6 35	4 01	7 38	4 58	9 28						
Bucsa >	—	—	9 33	8 51	5 13	P.-Ladány >	12 55	5 55	11 53	2 00	5 00	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.											
Bratka >	—	—	9 50	9 10	5 38	Báránd >	—	—	12 07	2 12	5 17		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.						
Rév >	1 34	7 47	10 08	9 30	6 13	Sáp >	† 1 17	† 6 15	12 24	2 27	5 38	Érmihályfalva ind.	6 36	11 09	5 35	9 14	8 13						
Élesd >	† 1 48	† 7 59	10 25	9 48	6 42	B.-Ujfalu >	1 33	6 30	12 46	2 47	6 04	Debreczen >	3 37	12 36	8 15	10 27	8 54						
Mező-Telegd >	2 01	8 11	10 42	10 07	7 10	M.-Peterd >	—	—	1 00	3 00	6 21	P.-Ladány érk.	5 13	1 45	9 45	11 28	9 48						
F.-Vásárhely >	—	—	11 01	10 27	7 38	M.-Keresztes >	—	—	1 14	3 12	6 37	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés.											
Várad-Velenceze >	2 25	8 32	11 10	10 37	7 51	Bors >	—	—	1 28	3 25	6 56		V. v.	V. v.	V. v.	V. v.	V. v.						
Nagyvárad érk.	2 31	8 38	11 17	10 44	8 —	Püspöki >	—	—	1 36	3 32	7 08	Debreczen i.	8 35	4 21	Nagy-Léta-	5 25	1 05						
Nagyvárad ind.	2 38	8 43	11 32	11 04	2 22	Nagyvárad érk.	2 11	7 07	1 48	3 42	7 22	Sáránd >	9 28	5 06	Vértés ind.	—	—						
Püspöki >	—	8 51	11 42	11 14	2 37	Nagyvárad ind.	2 18	7 14	2 06	3 58	1 22	H.-Bagos >	9 41	5 17	M.-Pályi >	5 47	1 30						
Bors >	—	—	11 50	11 22	2 48	V.-Velenceze >	2 25	—	2 30	4 05	1 31	H.-Pályi >	10 05	5 41	H.-Pályi >	6 03	1 48						
Mező-Keresztes >	—	—	12 03	11 37	3 20	F.-Vásárhely >	—	—	2 41	4 16	1 46	M.-Pályi >	10 20	5 55	H.-Bagos >	6 18	2 05						
Mező-Peterd >	—	—	12 15	11 50	3 38	M.-Telegd >	2 50	7 43	3 03	4 38	2 19	N.-Léta-	—	—	Sáránd >	6 40	2 29						
B.-Ujfalu >	3 18	9 23	12 29	12 05	4 16	Elesd >	† 3 04	† 7 56	3 21	4 56	2 50	Vértés érk.	10 43	6 15	Debreczen é.	7 18	3 13						
Sáp >	† 3 38	† 9 36	12 47	12 25	4 49	Rév >	3 26	8 18	3 45	5 20	3 32	Sáránd—Derecske.											
Báránd >	—	—	1 01	12 41	5 13	Brátka >	—	—	4 06	5 43	4 08		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.						
P.-Ladány >	3 56	9 59	1 34	1 19	5 50	Bucsa >	—	—	8 51	4 27	6 04	Sáránd ind.	9 38	5 16	Derecske ind.	6 00	1 49						
Szolnok >	5 32	11 44	3 35	3 37	—	Csucsá >	4 16	9 06	4 53	6 31	5 03	Derecske érk.	9 57	5 35	Sáránd érk.	6 20	2 09						
Nagy-Káta >	6 34	12 41	4 45	5 07	—	B.-Hunyad >	4 52	9 37	5 32	7 16	—	Arad—Nagyvárad.											
Budapest érk.	7 50	1 50	6 20	7 10	—	Kolozsvár érk.	5 55	10 37	6 59	8 33	—		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.						
Nagyvárad—Szeged.						Szeged—Nagyvárad.						Nagyvárad—Arad.						Arad—Nagyvárad.					
	Sz. v.	Sz. v.	V. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	
Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30	Szeged ind.	3 45	10 25	6 40	Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30	Arad ind.	5 10	11 20	9 35								
Ósi >	10 30	4 36	7 44	H.-M.-Vásárhely >	4 44	11 05	7 57	Gyula >	12 21	6 34	10 21	Kurtics >	5 39	11 52	10 07								
Less >	10 48	4 56	8 06	Orosbáza >	5 39	11 54	9 38	Békés-Csaba >	2 23	7 17	4 32	Kétegyháza >	6 14	12 37	10 54								
Gyapju >	10 56	5 04	8 18	Csaba >	7 00	2 33	4 50	Kétegyháza >	2 54	7 44	5 03	Békés-Csaba >	7 —	2 33	4 50								
Cséffa >	11 03	5 12	8 29	Gyula >	7 27	3 05	5 26	Kurtics >	3 28	8 20	5 38	Gyula >	7 27	3 05	5 26								
Szalonta >	11 26	5 37	9 08	Sarkad >	7 47	3 27	5 56	Arad érk.	3 55	8 47	6 05	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31								
Kötegyán >	11 46	† 5 57	9 37	Kötegyán >	† 7 56	3 39	6 09	Szombatság-Rogoz—Dobrest.						Dobrest—Szombatság-Rogoz.									
Sarkad >	11 57	6 09	9 51	Szalonta >	8 23	4 10	6 47		Vegy. v.	Vegy. v.			Vegy. v.	Vegy. v.									
Gyula >	12 21	6 34	10 21	Cséffa >	8 42	4 34	7 18	Szombatság-Rogoz ind.	6 08	7 55	Dobrest ind.	4 22	6 36										
Csaba >	2 10	7 22	4 44	Gyapju >	—	4 42	7 29	Nánhegyesel >	† 6 34	† 8 21	Nánhegyesel >	† 4 32	† 6 46										
Orosbáza >	3 10	8 32	5 50	Less >	9 04	5 00	7 51	Dobrest érk.	6 44	8 31	Szombatság-Rogoz érk.	4 56	7 10										
H.-M.-Vásárhely >	4 00	9 26	7 00	Ósi >	9 21	5 19	8 16	Nagyvárad—Gyoma						Gyoma—Nagyvárad.									
Szeged >	4 35	10 20	7 55	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31		V. v.	Sz. v.		Sz. v.	V. v.										
Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.						Vaskóh—Belényes—Nagyvárad						Nagyvárad—Gyoma						Gyoma—Nagyvárad.					
	V. v.	Sz. v.			Sz. v.	Th. v. sz. sz.		V. v.	Sz. v.		Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	V. v.					
Nagyvárad ind.	3 50	2 40	Vaskóh ind.	4 30	2 30	Nagyvárad ind.	5 —	2 00	Gyoma ind.	3 40	2 40												
V.-Velenceze >	4 05	2 51	Lunka-Rézbánya >	† 4 42	† 2 43	Ósi >	6 05	2 70	Déva-Ványa >	4 37	3 40												
Félix-Fürdő >	4 32	3 13	Szudrics >	5 09	3 12	Uj-Palota >	6 34	3 00	Körös-Ladány >	5 13	4 23												
Kardó >	4 50	3 27	Belényes >	5 37	3 52	Gyires >	6 51	3 59	Szeghalom >	5 40	4 55												
Magyar-Gyepes >	5 50	4 17	Sonkolyos >	† 5 58	† 4 15	Körös-szeg >	7 02	3 49	Véztő >	6 12	5 36												
Tasádfő >	6 07	4 31	Belényes-Ujlak >	6 10	† 4 27	Szakál >	7 39	4 05	Kót >	6 38	6 08												
Drág-Cséke >	6 30	4 45	Borz >	† 6 19	† 4 37	Nagy-tóti >	7 55	4 21	Iráz >	6 52	6 23												
Magyar-Cséke >	6 50	† 5 —	Sólyom >	6 35	4 58	Komádi >	8 25	4 32	Nagy-tóti >	7 10	7 02												
Dused >	† 7 05	† 5 12	Gyanta >	6 56	† 5 19	Iráz >	8 42	4 49	Sakál >	7 22	7 14												
Szombatság-Rogoz >	7 46	5 47	Hollód >	7 10	5 34	Kót >	9 19	5 14	Nagy-tóti >	7 48	7 49												
Hollód >	7 58	5 58	Szombatság-Rogoz >	7 31	6 03	Véztő >	9 44	5 32	Sakál >	8 11	8 13												
Gyanta >	8 12	6 11	Dused >	† 7 55	† 6 34	Szeghalom >	10 34	6 13	Körös-szeg >	8 33	8 38												
Sólyom >	8 38	6 36	Magyar-Cséke >	† 8 07	6 49	Körös-Ladány >	11 —	6 31	Gyires >	8 47	8 53												
Borz >	† 8 53	† 6 50	Drág-Cséke >	8 26	7 17	Déva-Ványa >	12 03	7 21	Uj-Palota >	8 47	8 53												
Belényes-Ujlak >	9 05	7 01	Tasádfő >	8 40	† 7 33	Gyoma érk.	12 45	8 06	Ósi >	9 03	9 13												
Sonkolyos >	† 9 18	† 7 13	Magyar-Gyepes >	8 54	7 50	Nagyvárad—Érmihályfalva						Érmihályfalva—Nagyvárad.											
Belényes >	10 04	7 47	Kardó >	9 27	† 8 31		Vegy. v.	Vegy. v.		Vegy. v.	Vegy. v.												
Szudrics >	10 27	8 09	Félix-Fürdő >	9 40	† 8 45	Nagyvárad ind.	6 50	5 40	Érmihályfalva ind.	5 05	5 20												
Lunka-Rézbánya >	10 56	† 8 21	V.-Velenceze >	10 01	9 09	B.-Püspöki >	7 17	5 57	Érselind >	5 37	6 01												
Vaskóh érk.	11 12	8 49	Nagyvár érk.	10 11	9 19	Bihar >	7 44	6 20	Székelyhid >	6 14	6 46												
Székelyhid—Margitta						Margitta—Székelyhid						Nagyvárad—Érmihályfalva						Érmihályfalva—Nagyvárad.					
	V. v.	V. v.		V. v.	V. v.		V. v.	V. v.		V. v.	V. v.		Vegy. v.	Vegy. v.		Vegy. v.	Vegy. v.						
Székelyhid ind.	9 50	7 55	Margitta ind.	4 35	4 45	Nagyvárad ind.	6 50	5 40	Érmihályfalva ind.	5 05	5 20												
Apátkeresztur >	10 46	8 41	Monos-Petri >	4 46	4 56	B.-Püspöki >	7 17	5 57	Érselind >	5 37	6 01												
V.-Ábrány >	11 03	8 55	V.-Ábrány >	4 57	5 08	Bihar >	7 44	6 20	Székelyhid >	6 14	6 46												
Monos-Petri >	11 16	9 06	Apátkeresztur >	5 13	5 26	Paptamási >	8 13	6 48	Nagykágya >	6 27	7 00												
Margitta érk.	11 28	9 16	Székelyhid érk. reg.	5 54	6 07	Gyapoly >	8 29	7 03	B.-Diószeg >	6 42	7 20												
Menetidj kiban állami vasuton						Fürdő-vonatok.						Menetidj kiban közuti vasuton											
I. o.	II. o.	III. o.	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Szept. 15-ig	II. o.	III. o.								
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—								
—	—	—	8 07	9 38	11 32	1 08	4 20	6 19	10 23	—	—	—	—	—	—								
30	15	10	7 53	9 24	11 17	12 54	4 06	6 09	7 53	10 13	—	—	—	—	—								
40	22	15	7 38	9 11	11 04	12 41	3 51	5 56	7 38	10 —	—	—	—	—	—								
40	22	15	7 35	9 08	11 —	12 38	3 48	5 52	7 35	—	—	—	—	—	—								
40	22	15	7 24	8 57	10 42	12 27	3 35	5 35	7 23	9 53	—	—	—	—	—								

A vonatok közlekedési ideje középeurópai idő szerint van kitüntetve. — A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelentik. A †-tel jelzettek feltételes helyek.